

ՀԻՆԳ ՇԱՐԱԹ ՕԴԱՊԱՐԿԻ ՄԷՁ

ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴՈՒԹԻՒՆ ԵՐԻՑ ԱՆԳՂԻԱՑԻՈՑ

ՅԱՓՐԻԿԷ

(Տես էրես 254.)

— Կը կարծես . կը խաբուիս Տիք :

— Ատոնց իւրաքանչիւրին համար մէկ գնտակէ աւելի ունինք :

— Հապա թէ որ գունտին վերի կողմին վրայ յարձըկին ինչպէս կը հանդիպցնես անոնց : Երեւկայէ թէ դու հիմա վարը գետինը առիւծներու խումբի մը դիմաց կը գտնուիս և կամ ովկիանոսին մէջ շանաձկանց խումբի մը : Օգաւ չու ճանապարհորդաց համար հաւաք սարապէս վտանգաւոր վիճակ մըն է :

— Անկատակ է ըսածդ , Սամուէլ :

— Սմենեին անկատակ , Տիք :

— Սպասենք ուրեմն :

— Սպասէ : Պատրաստ կեցիր յարձակման մը դէմ , սակայն առանց իմ հրամանիս կրակ մ'ընեն :

Թռչունք այն ատեն քիչ հեռաւորութեամբ հաւաքուելով կը կուտէին . ուրոշ կերպով կը տեսնուէր ինչպէս սաստիկ կանչուրուտելէն փետրազուրկ կուկորդնին կը ձգուէր . իրենց աճառուտ կատարը , մանուշակագոյն այտուցներով ցցուեալ կատաղաբար կը տնկուէր : Հասակաւ ամենամեծ էին . մարմիննին երեք ոտքէ աւելի երկայն էր , և իրենց սպիտակ թևերուն ստորին կողմը արևուն լուսովը կը շողշողար . կարծես թէ թևաւոր շանաձկունք էին , այնպէս սաստիկ էր նմանութիւննին այդ լուզականաց հետ :

— Մեր ետեւէն կու գան , ըսաւ տղւորը տեսնելով ինչպէս գունտին հետ իրենք ալ վեր կ'ելլէին . որչափ ալ ջանանք վեր բարձրանալու՝ իրենց թևերը զանոնք մեղմէ շատ աւելի վեր կ'ընան հանել :

— Ի՞նչ ընելու է ուրեմն , հարցուց Բէննըտի :

Տղւորը պատասխան չտուաւ :

— Մտիկ ըրէ , Սամուէլ , ըսաւ դարձեալ որսորդը . այդ թռչունները տասնըչորս են . մենք բոլոր զէնքերնիս ալ դործածելով տասներեօթը հարուած պատրաստ ունինք : Չկայ միջոց մը զատոնք ջնջելու կամ ցրուելու : Ես ատոնց մէկ մասին հոգը վրաս կ'առնում :

— Ճարպկութեանդ վրայ տարակոյս չունիմ , Տիք . յօժարակամ կ'ընդունիմ թէ քարապինայիդ առջևէն անցնողները ապրանաց չեն . սակայն դարձեալ կը կրկնեմ , որ եթէ գունտին վերի կիսաբոլորին վրայ յարձըկին , ա՛յ դու զանոնք տեսնալ չկարենաս պիտոր . այդ մեղ վեր բռնող պատեանը ծակծկեն պիտի , և տես որ մենք հիմա երեք հազար ոտք բարձր կը գտնուինք :

Այս ատենս ամենէն վայրագ թռչուններէն մէկը , կտուցքն ու մագիւղները բացած ու խածնելու և պատրու տելու պատրաստ շիտակ վիկտորիայի վրայ յարձըկեցաւ :

— Հսւր , հսւր , կանչեց տղւորը :

Հազիւ թէ խօսքը լսեցուցեր էր , երբ թռչունը 'ի մահ հարուածեալ , օդուն մէջէն զլորելով վար կը կործանէր :

Բէննըտի երկու հարուածով հրացանը ձեռքն առեր էր . ճոյ ալ միւսին վրայ ձեռք կ'երկընցնէր :

Շառաչմունքէն սարսափած դոնտորք առ վայր մը կանկ առին . սակայն շուտ մը նորէն մեծ կատաղութեամբ վրայ յարձըկեցան :

Բէննըտի ուրիշ մէկ հարուածով մը աւելի մերձաւորին վիզը կտորեց . իսկ ճոյ ուրիշի մը թևը ջախջախեց :

— Մնացածը տասներմէկ է , ըսաւ :

Սակայն անատեն թռչունք կուռի եղանակը փոխեցին , և միտքան ամենը վիկտորիայէն վեր բարձրացան : Բէննըտի Ֆէրկըսընի երեսը նայեցաւ :

Տղւորն իր եռանդուն և անայլայլակ ոգւովը հանդերձ գոյնը նետեց : Առ վայր մը ահաւոր լուծիւն մը պատեց : Ապա ճոնչող պատառոտում մը

Լսուեցաւ, ինչպէս թէ մետաքսեայ կերպաս մը պատուտէին, և նաւակը երեք ճանապարհորդաց ոտից ներքեւ վար սկսաւ գահալիծիլ:

— Ա՛լ կորսուած ենք, կանչեց Ֆէրկըսըն ծանրաչափին նայելով որ երազաբար վեր կը բարձրանար:

Ապա յաւել.

— Նաւախիճը դուրս թափեցէք, դուրս:

Մէկ քանի րոպէի մէջ բոլոր քարձի կտորներն անյայտ եղեր էին:

— Դեռ ևս ինչալու կը շարունակենք... Զրին արկղերը պարպեցէք... ճոյ, կ'ըմբռնեն... Լճին մէջ կը գահալիծինք:

Ճոյ հրամանին հնազանդեցաւ: Տորդորն գլուխը գէպ 'ի վար կարկառեց. լիճը կարծես թէ բուռն մակընթացութեամբ գէպ 'ի իրեն կը բարձրանար. սուարկայք յայտնի կերպով կը մեծնային. նաւակն ալ հազիւ թէ երկու հարիւր ոտք բարձր էր Չատին մակերևոյթէն:

— Պաշարները, պաշարները, կանչեց տղոքը:

Եւ անմիջապէս զանոնք պարունակող արկղը օդուն մէջէն վար գահալիծեցաւ:

Գահալիծման երազութիւնը նուազեցաւ. սակայն գժբաղճները դեռ ևս ինչալու կը շարունակէին: Եւ գժբաղճաբար ալ լճին մէջ:

— Նետեցէք, նետեցէք դեռ ևս, կանչեց տղոքը յետին անգամ մը:

— Ա՛լ նետելու բան մը չմնաց, ըսաւ ֆէններտի:

— Այո, պատասխանեց լակոնաբար ճոյ կուրծքը երազաբար խաչակնքելով:

Եւ անմիջապէս ինքզինքը նաւակէն դուրս նետեց և անյայտ եղաւ:

— Ճոյ. ճոյ. կանչեց տղոքը զարհուրած:

Այլ ճոյ այնուհետև անոր ձայնը լսելու չէր կրնար: Վիկտորիան թեթեւալով նորէն սկսաւ վեր բարձրանալ մինչև գետնէն հազար ոտք բարձրութեամբ, և հողմը դատարկ պատեանին մէջ գո-

գանալով լճին գէպ 'ի հիւսիսային ափունքը կը մղէր զգունտը:

— Կորսուեցաւ. ըսաւ որսորդը յուսահատ ձև մը ընելով:

— Մեզ ազատելու համար կորսուեցաւ, պատասխանեց Ֆէրկըսըն:

Եւ այն աներկիւղ մարդոց աչքերէն երկու կաթիլք արտասուաց վազեցին. գլուխին խոնարհեցրնելով ջանացին գոնէ հետք մը գտնել թշուառ ճոյին. այլ շատ հեռացեր էին:

— Ի՞նչ բանի ձեռք զարնելու ենք, հարցուց ֆէններտի:

— Վար գետինը ինչնալ անմիջապէս որ կարելի ըլլայ, Տիք, և ապա սպասել:

Վաթսուն մղոնի ընթացքէ մը ետքը Վիկտորիան լճին հիւսիսային կողմը ամայի ափունքի մը վրայ վար ինջաւ. իսկոյն խարխիսները ցած ծառի մը վրայ կուռեցան, որուն վրայ որսորդը զանոնք ամուր մը հաստատեց:

Գիշերը վրայ հասաւ. այլ ոչ Ֆէրկըսըն և ոչ ֆէններտի կարող եղան վայրկեան մը քուն ըլլալ:

ԳԼՈՒԽ ԼԳ.

Վարկածք. — Վիկտորիային հաստատարական վերահաստատուիլը. — Նոր հաշիք տոքթոր Ֆէրկըսընի. — Քեկերտիկն ըրած որսորդութիւնը. — Չատ լճին կատարեալ քննութիւնը. — Դանկալիս. — Դարձ. — Լարի:

Յաջորդ օրը, 13 մայիսի, ճանապարհորդը նախ իրենց գտնուած ափունքին մասը քննեցին. որ անհուն ճահճի մը մէջ տեսակ մը ցամաքային կղզի մըն էր: Այս հաստատուն հողի կտորին չորս կողմը, աչք չտեսնելու չափ տարածութեամբ, եղէգներ բուսած կային եւրոպայի մէկքանի ծառերու չափ մեծ:

Այն անանցանելի ճահճները Վիկտորիային զիրքը կ'ապահովցնէին. միայն լճին կողմէն հսկելու էր. ջրին ընդարձակ մակերևոյթը երթալով կ'ընդլայնէր, մասնաւորապէս արևելեան կողմը, և հորիզոնին վրայ ամենևին բան մը

չէր տեսնուեր, ոչ ցամաք երկիր և ոչ կղզի մը։

Երկու բարեկամները դեռ ևս չէին համարձակած իրենց դժբաղդ բարեկամին վրայ խօսք ընելու։ Քէննըտի առջինը եղաւ իր կարծածը տղորդին հաղորդելու։

— Գուցէ ճոյ կորսուած չըլլայ, ըսաւ. ճարպիկ երիտասարդ մըն է, և իրեն պէս լողորդ մը դժուարաւ կը գտնուի. դժուարութիւն չէր քաշէր Էտիմպուրկ ֆրիք օֆ ֆորքը լողալով անցնելու։ Մենք զինքը նորէն պիտոր գտնենք, բայց թէ երբ և ինչպէս չեմ գիտեր. բաւական է որ մենք մեր կողմանէ ինչ և իցէ առիթ զանց չընենք որ իրեն միջոց տանք մեզի հասնելու։

— Աստուած խօսքիդ լսէ, Տիք, պատասխանեց տղորդը յուզեալ ձայնիւ, ինչ կու գայ ձեռքերնէս ընենք պիտի մեր բարեկամը նորէն գտնուի. նախ մեր տեղւոյն դրիցը ծանօթանանք։ Բայց ամեն բանէ յառաջ, ազատենք զՎիկտորիան այդ արտաքին պատեանէն որ ալ օգուտ չունի. զմեզ վեց հարիւր յիսուն լիտր մեծ ծանրութենէ մը ազատած կ'ըլլանք, որ ըստ ինքեան կ'ափէ։

Տղորդն ու Քէննըտի անմիջապէս գործի ձեռք զարկին, այլ մեծ դժուարութիւն կրեցին. հարկ եղաւ այն դիմաց կուն կերպասը կտոր կտոր փրցնել, և նեղ նեղ երիզի պէս կտրտել ցանցին վերտերէն հանելու համար։ Գիշատիչ թռչնոց կտուցքէն պատճառեալ պատուտուածքը շատ մը ոտք երկայն էր։

Այս գործողութիւնը չորս ժամ քչեց. բայց վեջապէս ներքին գունտը, բոլորովին ազատած, ամեննին կերպով մը փնտրուած չերեցաւ։ Վիկտորիան ծանրութիւն այն ատեն մէկ հինգերորդ մը նուազեցաւ։ Այս տարբերութիւնը Քէննըտի զարմացնելու չափ բաւակա՛նապէս զգալի եղաւ։

— Բաւական ըլլայ պիտի, հարցուց տղորդին։

— Վախ մ'ունենար, Տիք. ևս հաւասարակշռութիւնը կարգի կը դնեմ, և

եթէ մեր խեղճ ճոյն նորէն դառնայ, կարենանք պիտի հետը նորէն մեր սովորական ճամբան բռնելու։

— Մեր գահավիթելու ատենը, Սամուէլ, եթէ յիշատակներս ճիշտ են, կղզիէ մը հեռու եղած պիտոր չըլլայինք։

— Կը յիշեմ յիրաւի. սակայն այդ կղզին, ինչպէս բոլոր Զատին միւս կըզգինք, անտարակոյս հէն և աւազակ մարդոց բնակարան է. անշուշտ այն վայրենիք մեր ձախորդութեանը ականատես եղած պիտոր ըլլան. և եթէ ճոյ ձեռքերին իյնայ, եթէ սնապաշտութենէն պաշտպանութիւն չգտնայ, ինչ ըլլայ պիտի։

— Ինքը ճարպիկ մարդ է, քեզի դարձեալ կը կրկնեմ. ես իր ճարպկութեանը և խելացիութեանը վրայ դրած եմ վստահութիւնս։

— Կը յուսամ. Հիմա, Տիք, գնա շրջակայքը որսորդութիւն ընելու, այլ առանց շատ հեռանալու. հարկ է մեր ուտելիքները նորոգենք, որոնց մեծագոյն մասը զոհ ըրինք։

— Շատ աղէկ, Սամուէլ. շատ չուշանամ պիտի։

Քէննըտի երկու հարուածով հրացան մ'առաւ և բարձր խոտերուն մէջէն դէպ 'ի մերձակայ անտառ մը գնաց. շուտ մը ետեւ ետեւ շարունակեալ հարուածներէն հասկըցաւ տղորդը որ որսորդութիւնը առատ ըլլար պիտի։

Մի և նոյն ատեն տղորդը ձեռք զարկաւ նաւակին մէջը պահուած առարկաները աչքէ անցընելու, և երկրորդ գունտին հաւասարակշռութիւնը հաստատելու. դեռ ևս երեսուն լիտրի չափ քեւ միքսն մնացեր էր, քիչ մը չայ ու գափէ, զրեթէ մէկուկէս կալոնաչափ օղի, և բոլորովին պարապ ջրի արկղ մը. բոլոր չորցած միսը անյայտ եղեր էր։

Տղորդը գիտէր որ առաջին գունտին ջրածնին կորստեամբը, վերելական ուժը զրեթէ ինը հարիւր լիտրի նուազեր էր. որով հարկ եղաւ որ այս տարբերութիւնը հաշուի առնելով իր հաւասարակշռութիւնը հաստատատէ։ Նոր Վիկտորիան երեսունուիրեք հազար չորս

հարիւր ութսուն խորանարդ ոտք կազ
կը բովանդակէր. ընդարձակելու կազ-
մարանը աղէկ վիճակի մէջ կ'երևնար.
ոչ բարդը և ոչ օձապտոյտը փնասուած
էին:

Նոր Գունտին վերելական ուժը ուրեմն
դրեթէ երեքհազար լիտր էր. միացը-
նելով կազմարանին, ճանապարհորդաց,
ջրի պաշարին, նաւակին և անոր կարա-
սեաց ծանրութիւնները, և յիսուն կալ-
նաչափ ջուր ու հարիւր լիտր թարմ միս
մէջը առնելով, տոբգորը երկու հազար
ուժը հարիւր երեսուն լիտր ծանրու-
թեան կը հասնէր: Կրնար ուրեմն չնա-
խատեսած պարագայից համար, հետը
հարիւր եօթանասուն լիտր նաւախիճ
առնել, և օգապարիկն այն ատեն իր շըր-
ջապատ օդուն հետ հաւասարակշիռ
կ'ըլլար:

Ուստի ըստ այնմ իր պատրաստու-
թիւններն ըրաւ, և ճոյին ծանրութեանը
տեղ հաւասար ծանրութեամբ նաւա-
խիճ դրաւ նաւակին մէջ: Բոլոր օրը այս
այլ և այլ պատրաստութեանց գործա-
ծեց, և այսպէս ֆէննըտիին դարձած
ժամանակը ամենայն ինչ լմնցած էր:
Որսորդը աղէկ որսորդութիւն մը ըրած
էր. հետը մեծ բեռ մը սագերու, վայրե-
նի բաղից, կտցարներու և ուրիշ ջրային
թռչնոց կը բերէր. որոնք սկսաւ անմի-
ջապէս պատրաստել ու ծուխի բռնել:
Իւրաքանչիւր կտոր, նուրբ գաւազանի
մը վրայ անցուցած, կանաչ փայտերու
կրակին վրայ կախեց: Երբ եփուածքը
բաւական երևցաւ ֆէննըտիին, որ աղէկ
կը հասկնար, բոլորը նաւակին մէջ համ-
բարեց:

Յաջորդ օրն որսորդը իր պաշարնե-
րը կատարեալ լրացնէր պիտի:

Այս աշխատութեանց մէջ էին ճանա-
պարհորդք, երբ գիշերը վրայ հասաւ.
ուստի բեմիքանով, պաքսիմատով ու
չայով ընթրիք ընելէն ետեւ, խոնջութիւն
որ ախորժակնին բացեր էր՝ քուններին
ալ բերաւ: Իւրաքանչիւր իր պահպա-
նութե կարգին խաւարը խուզարկեց,
երբեմն երբեմն ճոյին ձայնը լսել կար-
ծելով. բայց ափսոս որչափ հեռի էր

այն ձայնը զոր այնչափ կը փափաքէին
լսելու:

Հազիւ օրն իր առջի ճառագայթներն
սկսեւ էր, իսկոյն տոբգորը զֆէննըտի
արթնցուց:

— Շատ մտածեցի, ըսաւ անոր, թէ
ինչ պէտք է ընենք մեր ընկերը գտնե-
լու համար:

— Ինչ ալ ըլլայ մտածութիւնդ, Սա-
մուէլ, կ'ընդունիմ. ըսէ ինչ է:

— Ամեն բանէ յառաջ կարևոր է որ
ճոյ մեր վրայ տեղեկութիւն ունենայ:

— Անտարակոյս: Եթէ այն բարի
երիտասարդը միտքը չի դնէր որ մենք
զինքը լքեալ կը թողնուինք:

— Ի՞նչը: Զմեղ շատ աղէկ կը ճանչ-
նայ: Երբեք կարելի չէ որ այդպիսի մտա-
ծութիւն մը միտքը գայ. սակայն պէտք
է որ մեր ուր ըլլալը գիտնայ:

— Եւ ի՞նչպէս:

— Հիմա նաւակը կը նստինք ու նո-
րէն օդու մէջ կը բարձրանանք:

— Հապա եթէ հովը զմեզ առնէ աս-
կէ տանի:

— Բարեբաղդաբար այդ բանը չըլլայ
պիտի: Նայէ, Տիք, հովը զմեզ նորէն
լճին վրայ կը տանի, և այս պարագան
որ երէկ կրնար դժնդակ ըլլալ, այսօր
ընդհակառակն յաջող է: Մեր բոլոր ճիգը
պիտոր ըլլայ ուրեմն բոլոր օրը մենք
զմեզ այդ ընդարձակ ջրին վրայ բռնել:
Ճոյ կարելի չէ որ չտեսնայ զմեզ հոն
ուր իր աչքերը ուղղեալ պիտոր ըլլան
անդադար: Գուցէ նաև յաջողի մեզի
զգացնելու իր ուր ըլլալը:

— Եթէ մինակ և ազատ է, անտարա-
կոյս կ'ընէ:

— Եւ եթէ գերի ընկած ըլլայ, ըսաւ
դարձեալ տոբգորը, բնիկը սովորութիւն
չունենալով իրենց գերիները բանտելու,
զմեզ պիտոր տեսնէ ու հասկընայ պիտի
մեր խուզարկութեանց նպատակը:

— Սակայն, ըսաւ ֆէննըտի, — որով-
հետեւ պէտք է ամենայն ինչ նախատե-
սել, — եթէ ամենեկին նշան մը չգրա-
նանք, եթէ հետք մը թողած չըլլայ իր
անցքին, ինչ պիտոր ընենք:

— Կը ջանանք նորէն լճին հիւսի-

սային կողմը իյնալու, կարելի եղածին չափ աչքի տեսութեան տակ զմեզ բռնելով. հոն կը սպասենք, ամուսնորը կը քնենք, այն եզերքները կը փնտռենք, ուր անշուշտ ճոյ փորձ փորձէ պիտոր դիմելու, և անկէ չենք հեռանար մինչև որ չընենք ինչ որ պէտք է զինքը գտնելու համար:

— Հապա ճամբայ ելլենք, ըսաւ որսորդը:

Տորդորը ճշդիւ դիրքն առաւ այն ցամաք երկրին կտորին ուսկից ճամբայ կ'ելէր. աշխարհացոյցին ու կարկինին չափին նայելով հաշուեց որ Զատին հիւսիսային կողմը կը գտնուէր, Լարի քաղաքին և ինճեմինի գիւղին մէջ տեղ, որոնց Տընամ պետը այց ելեր էր:

Այս ատենս ֆէններտի իր թարմ մի պաշարը լրացուց: Թէպէտ և չըջակայ ճահիճները ռնգեղջիւրի, լամանդէնի և ձիագետիի նշաններ կ'երևցնէին, ինքը առիթ չունեցաւ ամենեւին այդ վիթխարի կենդանիներէն մէկի մը հանդիպելու:

Առաւօտեան ժամը եօթին մեծ զը ժուարութեւ խարխալը ծառէն մեկզի ասին, գործ մը որ ճոյ շատ աղէկ գլուխ տանել գիտէր: Կազը ընդարձակեցաւ ու նոր վիկտորիան երկու հարիւր ոտք օդու մէջ բարձրացաւ: Վարանիլ մը երևցուց առ վայր մը իր չորս գին շրջելով. բայց վերջապէս, բաւական բուռն հոսանքէ մը առնուելով՝ քսան մղոն երազութեամբ առ ժամ քշուեցաւ:

Տորդորը շարունակ ինքզինքը երկու հարիւրէ մինչև հինգ հարիւր ոտք բարձրութեան մէջ բռնեց. ֆէններտի ստէպ ստէպ իր քարապինան կը պարպէր կղզիներուն վրայէն. ճանապարհորդը նաև անխոհեմութեւ չափ կը մերձենալին, աչքով ծառնոցները, թփուտները, մացառները կը քննէին, և ուր հովանոց մը, ուր ժայռի խոռոչ մը կրնար պատու պարան ըլլալ իրենց ընկերոջը ամեն գին կը զննէին: Մինչև լիճը քալող երկայն նաւակներուն մօտերը կ'իջնային: Չկնորք զանոնք տեսնելով, շտապաւ

ջուրը կը նետուէին, և յայտնի վախ նշաններով իրենց կզին կ'ելլէին:

— Բան մը չենք տեսնար, ըսաւ ֆէններտի, երկու ժամ խոյզ ու խնդիր ընելէն ետև:

— Սպասենք, Տիք, ու չվհատինք. ձախորդութեան տեղէն հեռու ըլլալու չենք:

Ժամը տասնըմէկին վիկտորիան ինչըստն մղոն տեղ առաջ գնացեր էր. այն ատեն նոր հոսանքի մը պատահեցաւ, որ զրեթէ ուղիղ անկեամբ մը վաթսուն մղոնի չափ դէպ 'ի արևելք քշեց զինքը: Մեծ ընդարձակ և շատ բազմամարդ կղզիի մը վրայ սկսաւ սաւառնել, զոր տորդորը համարեցաւ թէ Ֆառամ ըլլայ, ուր կը գտնուի Պետիամահներու մայրաքաղաքը: Կը յուսար ամեն թփուտէ ճոյին դուրս ելլելը տեսնալ, փախչիլն ու զինքը օգնութեան կանչել: Եթէ ազատ ըլլար, առանց դժուարութեան զինքը կ'ազատէին. իսկ եթէ գերի, քարոզչին համար բանեցուցած կերպերնին գործածելով, շուտ մը իր բարեկամներուն քովը կը հասնէր. սակայն բան մը չտեսնուեցաւ. ուստեք շարժմունք մը չերևցաւ: Յուսահատութեան իյնալու բան էր:

Ժամը երկուք ու կիսուն, վիկտորիան Դանկալիոյ հանդէպ կը հասնէր, որ Զատ լճին արևելեան ափունքին վրայ գտնուող գիւղ մըն է, և յետին տեղին եղաւ Տընամին խուղարկու ճանապարհորդութեան:

Տորդորը հովին այս յարատև ուղղութեւ շնչելուն վրայ անհանգիստ եղաւ. կը տեսնէր որ դէպ 'ի արևելք կը քշուէր, դէպ 'ի Ափրիկէի կեդրոնը նետուելով, ուր անհատնում են անապատը:

— Մնհրաժեշտ հարկ է դադարիկք, ըսաւ, և նաև գետինը ինջնանք. մասնաւորապէս ճոյին օդուն համար պէտք է դէպ 'ի Լիճ դառնանք. այլ ջանանք հակաշունչ հոսանք մը գտնելու:

Մէկ ժամէ մը աւելի այլ և այլ գօտեաց մեջ խոյզ ու խնդիր ըրաւ: Վիկտորիան միշտ դէպ 'ի ցամաք երկիր կը դառնար. այլ բարեբաղդաբար հա

զար ոտք բարձրութեամբ բռնն հովմը
զինքը նորէն դէպ 'ի հիւսիսային արև-
մուտք դարձուց :

Կարելի չէր որ ճոյ լճին կղզիներէն
մէկի մը վրայ արգելական մնար, վասն
զի անտարակոյս միջոց մը կը գտնէր
իր ներկայութիւնը յայտնելու. դուցէ
ցամաք երկիրը տարուած ըլլար : Այս-
պէս տրամախոհեց տղոգորը, երբ Չա-
տին հիւսիսային ափը կրկին անգամ
աչքին առջևը ելաւ :

Իսկ մտքէ անցնել թէ ճոյ խըղ-
զուած ըլլար, կարելի բան չէր : Իրաւ-
ցրնէ զարհուրելի մտածութիւն մը ան-
ցաւ Ֆէրկըսընի ու Քէննըտիի մտքէն .
կոկորդիլոսք անհամար բազմութեամբ
կը գտնուին այն ափունքները : Սակայն
ոչ մէկը և ոչ միւսը սիրտ ըրին այնպիսի
երկիւղ մը մտքերնուն մէջ կերպացնե-
լու : Բայց և այնպէս ատեն մը անանկ
յայտնի կերպով մտքերնուն եկաւ, որ
տղոգորն առանց ուրիշ յառաջարանի
ըսաւ :

— Կոկորդիլոսք միայն կղզեաց կամ
լճին ափունքերը կը գտնուին. ճոյ իր
ճարպկութեամբը զիտէ ինքզինքն ա-
նոնցմէ ճողոպրել. միւս կողմանէ ալ
այնչափ վտանգաւոր չեն. Ափրիկեցիք
իսկ առանց յարձակմունքերէն վախ-
նալու, անմնաս ջրին մէջ կը լուացուին :

Քէննըտի պատասխան չտուաւ. լա-
ւագոյն կը սեպէր լուել քան թէ վիճել
այդ ահաւոր կարելիութեանը վրայ :

Իրիկուան ժամը հինգին տղոգորը
լարի քաղաքը տեսաւ : Բնակիչք կ'աչ-
խատէին բամբակը խրճիթներու առջև
ժողովելու, որ մաքուր և խնամքով պա-
հուած չրջափակներերու մէջ հիւսած
եղէգներով շինուած էին :

Այն յիսունի չափ խրճիթներու ժո-
ղովը, ցած լերանց մէջ տեղ եղող ձորի
մը թեթև մը փոսացեալ գետնի վրայ
շինուած էին : Հովին բռնութիւնը զտղ-
ոգորը պէտք չեղածին չափ առաջ կը
քչէր. սակայն երկրորդ անգամ մըն ալ
փոխուելով՝ զինքը ճշդիւ այն տեղը բե-
րաւ՝ ուսկից ճամբայ ելած էր, այս-
ինքն այն տեսակ մը ցամաքակղզի՝ ուր

առջի գիշերն անցուցեր էր : Խարիսխը
փոխանակ ծառին ճիւղերուն հանդի-
պելու, ճահճին տիղմին հետ խառնուած
սաստիկ ամուր եղէգանց արձակներու
վրայ կռուեցաւ :

Տղոգորը շատ դժուարութիւն քաշեց
օդապարիկը զուսպ բռնելու. բայց վեր-
ջապէս հովը գիշերուան յառաջելովը
ինջաւ. և երկու բարեկամք, զրեթէ յու-
սահատ, միատեղ հսկեցին :

Կը շարունակուի :

ՀԱՅԻ ՊԱՏՄԱՌԻ ՄԸ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ՄԱՐԴ

ՆԱԽԱԿ ԵՐԵՄՆԵՐՈՐԴ ԵՐՐՈՐԴ

(Տես էրես 234 :)

Թռչունք :

Դիպեր է քեզի, սիրելի օրիորդիկ, տես-
նելով թէ ինչպէս թռչունք ազատաբար
և շիտակ իրենց նպատակին օգու մէջ կը
նետուին, առանց փոյթ տանելու պատ-
նիչաց, փոսերու, գետերու, լերանց որ
իւրաքանչիւր քայլի արգելք են մարդու
իր ճամբուն մէջ, եղած է կ'ըսեմ, որ
անոնց թևերն ունենալու փափագիս և
անոնց հետ թռչիլ երազես : Եթէ երա-
զեր ես ատիկայ, պէտքը չես քաշուիլ
զուրցելու. այդ երազը աշխարհիս հնու-
թիւնն ունի. « Ո՞տայր ինչ՞ թևս աղաւ-
նոյ », կը կանչէր Մարգարէն, զրեթէ ե-
րեք հազար տարի յառաջ. և այն ծիծ-
ռան ու բանտարդելոյն խօսակցութիւն
զոր այնչափ անգամ երգեր են քերթողք.
աշխարհիս բանտերուն վանդակապա-
տից մէջէն իր արձակ կրկնաբանութիւ-
նները ունեցեր է միշտ, բանտից հնա-
րուելէն 'ի վեր :